

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی کاربرد رنگ در خمسه تهماسبی و هفت اورنگ ابراهیم میرزا بر اساس نظریه رنگ ایتن (مطالعه موردی دو نگاره)

محل انتشار:

فصلنامه جلوه هنر، دوره 13، شماره 3 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

زهره طاهر - دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه نیشابور، نیشابور، ایران، نویسنده مسئول.

هاشم حسینی - دانشیار گروه پژوهش هنر، دانشگاه نیشابور، نیشابور، ایران

خلاصه مقاله:

ادبیات و نگارگری ایران، به ویژه در دوره صفویه، پیوندی عمیق دارند که حاصل آن خلق نسخه های باشکوه مصوری چون خمسه تهماسبی و هفت اورنگ ابراهیم میرزا است. این دو نسخه ارزشمند به فاصله زمانی اندک، در سال های ۹۴۶-۹۵۰ ه.ق و ۹۷۳-۹۶۳ ه.ق توسط نگارگران مکتب دوم تبریز و مکتب مشهد به تصویر درآمده اند؛ بنابراین بررسی تطبیقی نگاره های آنها می تواند اطلاعات ارزشمندی را از هر دو مکتب به دست دهد. بدین منظور دو نگاره «آمدن مجنون به خیمه لیلی» از خمسه تهماسبی و «آمدن مجنون به نزدیک کاروان لیلی» از هفت اورنگ ابراهیم میرزا، به دلیل تقارب موضوعی، انتخاب و کاربرد رنگ در آن ها بر اساس نظریه رنگ ایتن بررسی شد. بر اساس این نظریه، زیبایی شناسی رنگ را می توان از سه جنبه بصری، احساسی و نمادین بررسی کرد؛ بنابراین پرسش اصلی این است که کاربرد رنگ در دو نگاره «آمدن مجنون به خیمه لیلی» و «آمدن مجنون به نزدیک کاروان لیلی» بر اساس نظریه رنگ ایتن چگونه است؛ و هدف این پژوهش بررسی تطبیقی کاربرد رنگ به لحاظ بصری، احساسی و نمادین در دو نگاره منتخب است. روش پژوهش توصیفی-تحلیلی و روش گردآوری اطلاعات، کتابخانه ای است. یافته های پژوهش نشان می دهد که بر اساس نظریه رنگ ایتن، تفاوت های آشکاری در کاربرد رنگ در دو نگاره وجود دارد که تفاوت معنایی و محتوایی این دو نگاره را باوجود تقارب موضوعی سبب شده است. درواقع، تطبیق یافته ها نشان می دهد علیرغم زیبایی جلوه های بصری رنگ در نگاره هفت اورنگ و استفاده از رنگ های گرم، روشن و شاد در مکتب مشهد و باوجود فضای محتاطانه کارگاه تبریز و به مدد کاربرد هوشمندانه رنگ های خاموش و سرد، به لحاظ احساسی و نمادین، شاهد بازتاب بهتر معنای عمیق و والای عشق در نگاره خمسه تهماسبی در مکتب دوم تبریز نسبت به نگاره هفت اورنگ ابراهیم میرزا در مکتب مشهد هستیم.

کلمات کلیدی:

هنر عصر صفوی، مکتب دوم نگارگری تبریز، مکتب نگارگری مشهد، خمسه تهماسبی، هفت اورنگ ابراهیم میرزا، نظریه رنگ ایتن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1369720>

